

Rundveesector worstelt met mest

DOOR JOHAN OPPEWAL

Piet Boer, voorzitter van FrieslandCampina, is er glashelder over. Melkveerechten is het laatste wat de melkveehouderij kan gebruiken. "Dat geeft extra kosten en verkeerde impulsen."

Hij zei dat in de Rode Hoed, waar woensdagavond de laatste aflevering werd gehouden van een serie debatten over landbouw en voedselvoorziening, onder de titel 'It's the food, stupid', georganiseerd door kennis- en adviesbureau CLM. Het thema van de avond was de grondgebondenheid van de veehouderij.

Toch houdt de ook aanwezige staatssecretaris Dijkma de invoering van dierrechten in de melkveehouderij nadrukkelijk in beeld. Volgens haar komt de veehouderij zonder deze dreiging niet tot daden. Als de quotering wegvalt en de veestapel groeit, neemt het mestoverschot toe, is haar angst.

"Die stok achter de deur willen jullie niet. Ik snap dat wel. Maar jullie bewegen niet als 'ie er niet is', zei ze als een strenge schooljuf tegen boeren en bestuurders in de zaal.

Dijkma benadrukt dat ze zelf die vee-rechten ook liever niet heeft. "Het ministerie is nu nog steeds

verwikkeld in rechtszaken naar aanleiding van de invoering van dierrechten in de intensieve veehouderij, decennia geleden", zei ze. "Maar als de sector binnen twee jaar zelf de zaken niet op orde heeft, kom ik in beeld."

De staatssecretaris benadrukt dat de bal bij de veehouderij ligt, en dat haar mestbeleid is geënt op ideeën uit de sector zelf. Dat betekent onder meer dat het mestbeleid niet bedoeld is om de

Piet Boer Foto FrieslandCampina

ACHTERGROND

De bal ligt bij de veehouderij wat betreft een oplossing voor het mestprobleem. Maar de sector is verre van eensgezind, zo bleek ook weer tijdens het slotdebat in een serie over voedsel, deze week in Amsterdam.

veehouderij grondgebonden te maken.

"We hebben een andere afspraak gemaakt", stelt ze, doelend op de ingezette lijn van verplichte mestverwerking. "We gaan niet alles door elkaar klutsen."

Het probleem is heel simpel, stelt ze. "Er is te veel mest. En dat moet opgelost worden." Een pleidooi van Siem Jan Schenk van LTO Noord dat grondgebonden bedrijven met rust gelaten moeten worden en overschotbedrijven hun probleem zelf moeten oplossen, vindt geen gehoor bij de staatssecretaris.

Zijn dierrechten dan de oplossing? Dijkma: "De hoeveelheid mest moet minder. Dat is de onaanname waar-

heid. Als het niet wordt opgelost door de sector zelf, dan komen er dierrechten. Dan is het in ieder geval beheersbaar." Ze zegt wel te geloven dat de sector voldoende plannen heeft en het zelf kan.

Een klein beetje goed nieuws had ze voor boeren die werken met de kringloopwijzer. Er komt een werkgroep die gaat bekijken of dit een oplossingsrichting is.

Probleem is dat de rundveehouderij verre van eensgezind is. Zo is nog lang niet iedereen ervan overtuigd dat er een mestprobleem is.

Piet Boer: "Door de sector wordt mest nog niet als probleem ervaren. Waarom heb ik een probleem als ik zelf de zaken geregeld heb?, vragen veel melkveehouders zich af."

FrieslandCampina verwacht in de jaren na afschaffing van de quotering een groei van 10 procent in de rundveestapel en van 20 procent in de melkproductie. Boer stelt dat de sector zelf verantwoordelijkheid neemt voor

Staatssecretaris Sharon Dijkma sprak de boeren en bestuurders toe als een strenge juf.

Foto CLM/Daria Mnych

die extra mest. Hoe, dat maakte hij nog niet duidelijk. "Uitgangspunt voor ons blijft dat de veehouderij grondgebonden is, dat wil zeggen dat bedrijven hun eigen ruwvoer produceren."

Tjerk Hof, melkveehouder in Oldeberkoop, legt de vinger op

een gevoelige plek: het verschil tussen de berekende en de werkelijke hoeveelheid mest. De forfaitaire normen waar de overheid mee rekt, corresponderen niet meer met de werkelijke gehalten, stelt hij op basis van eigen metingen.

Dit onderwerp, hoe belangrijk ook, was echter te ingewikkeld om helemaal uit te diepen op een enkele discussieavond, die bedoeld is voor het zeer diverse publiek dat de weg naar het Amsterdamse debatcentrum had gevonden.

'Plaats die koe op een voetstuk'

"Het grootste gevaar dat jullie lopen is een grote foto in de media van een koe aan het einde van de lactatie, tot op het bot vermagerd, die zo uit een concentratiekamp lijkt te komen. Een koe die weg moet van het bedrijf. Heeft dat beeld eenmaal postgevat, dan kun je het amper meer veranderen."

Dat zei Jan Staman, directeur van het Rathenau Instituut, dat de overheid adviseert op het gebied van wetenschap en technologie, woensdagavond in de Rode Hoed in Amsterdam, tegen daar aanwezige vertegenwoordigers van de melkveesector. "Je hebt koeien aan de rand van hun prestatievermogen, topsport wordt dat ook wel genoemd. Maar daar zit ook een enorm gezondheidsprobleem. De vraag is: zitten jullie met die koeien niet aan de rand van hun vermogens?"

De melkveehouderij staat er wat betreft maatschappelijk draagvlak veel en veel beter voor dan de andere veesectoren, stelt Staman. "Het is het kroonjuweel van de veehouderij". Het is de sector waar de traditie van 'zorgen voor je dieren' nog steeds leeft. Maar hij waar-

Jan Staman

Foto RB

schuwt dat dit niet vanzelfsprekend is. "Plaats die koe op een voetstuk." Volgens Staman zijn gezondheid en welzijn van het dier steeds vaker het sluitstuk. "Maar mensen zien het lijden van dieren niet wezenlijk anders dan het lijden van mensen. Daar kun je niet omheen."

Staman stelt tegelijk dat rationalisatie onontkoombaar is, voor iedere boer, zelfs biologische. Maar zijn schrikbeeld zijn plofkop-achtige discussies zoals die in de intensieve veehouderij gaande zijn. De rundveehouderij heeft veel meer kre-

diet, maar moet er wel voor waken dat ze dat behoudt, stelt hij. Er zijn daden nodig.

Voorzitter Piet Boer van FrieslandCampina stelt hier tegenover dat er wel degelijk iets gebeurt. Hij noemt de trendbreuk in de weidegang, en de terugdringing van medicijn- en energiegebruik. Vooral verzet hij zich tegen het beeld dat Nederlandse koeien aan het eind van de lactatie aan het eind van hun latijn zijn. "Nederland staat met gemiddeld 3,5 lactaties per koe aan de top qua levensduur." Het moeilijkst is het volgens hem om de koe naar behoefte te bedienen.